

Referenties CAHAG Bulletin nummer 2, 2017

Longziekten op het werk

Eveline Jansen, Everlution en Heleen den Besten, projectleider Arbeid en Zorg, LAN

¹ RIVM, Nationaal Kompas Volksgezondheid, www.nationaalkompas.nl/gezondheid-en-ziekte/ziekten-en-aandoeningen/beroepsziekten/omvang

² Nederlands Centrum van Beroepsziekten, Beroepsziekten in cijfers 2016
<https://www.beroepsziekten.nl/content/beroepsziekten-cijfers-2016>

³ Balmes J, Becklake M, Blanc P, et al. American Thoracic Society Statement: occupational contribution to the burden of airway disease. *Am J Respir Crit Care Med* 2003; 167: 787–797.

⁴ Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Meerjarenplan Inspectie SZW 2015-2018, 2015.

https://www.inspectieszw.nl/Images/Meerjarenplan-InspectieSZW-2015-2018_tcm335-359627.pdf

⁵ Baur X, Aasen TB, Burge PS, Heederik D, Henneberger PK, Maestrelli P, Schlünssen V, Vandenplas O, Wilken D; ERS Task Force on the Management of Work-related Asthma. The management of work-related asthma guidelines: a broader perspective. *Eur Respir Rev* 2012; 21 (124):125-39.

⁶ Richtlijn Werkgerelateerd astma. Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose (NVALT), 2017;

⁷ Beschikbaar (binnenkort) via: <https://www.nvalt.nl/kwaliteit/richtlijnen> en <https://richtlijndatabase.nl/>

Individuele COPD zorg door de praktijkverpleegkundige

Dr. Saskia Weldam, Divisie Hart & Longen. Advanced Nursing Universitair Medisch Centrum Utrecht

*De clustergerandomiseerde trial is gefinancierd door PICASSO (Partners in care solutions for COPD)

**CCQ= COPD CLinical Questionnaire

*** CRQ: Chronic Respiratory Questionnaire

In de interventie staan alle stappen gedetailleerd beschreven. Deze is te vinden op onze website: <https://www.umcutrecht.nl/nl/Subsites/Grip-1/Interventiegroep-COPD-GRIP>

Tevens is de interventie uitgelegd in een animatiefilmje. Deze is te vinden op <https://www.umcutrecht.nl/nl/Subsites/Grip-1/Interventiegroep-COPD-GRIP>

1. Weldam SW, Lammers JW, Heijmans MJ, Schuurmans MJ. Perceived quality of life in chronic obstructive pulmonary disease patients: A cross-sectional study in primary care on the role of illness perceptions. *BMC Fam Pract*. 2014;15:140-2296-15-140. doi: 10.1186/1471-2296-15-140 [doi].

2. Weldam S, Lammers J, Decates R, Schuurmans M. Daily activities and health-related quality of life in patients with chronic obstructive pulmonary disease: Psychological determinants: A cross-sectional

study. *Health and Quality of Life Outcomes*. 2013;11(1):190.

<http://www.hqlo.com/content/11/1/190>.

3. Weldam S.W.M., Lammers J.W., Zwakman M., Schuurmans M.J. Feasibility of a new individualized nursing care intervention in chronic obstructive pulmonary disease patients in primary care: A mixed method study from the perspective of nurses. *Applied Nursing Research*. 2016;33:85-92.

4. Weldam S.W.M., Schuurmans M.J., Zanen P., Heijmans M., Sachs A.P.E., Lammers J.W. The effectiveness of a nurse-led illness perception intervention in COPD patients: A cluster randomized trial in primary care. *Submitted*. 2016.

Pilotonderzoek naar het aanbieden van persoonlijke medische uitslagen aan longpatiënten

Esther Metting, PhD candidate, Department of General Practice, University Medical Center Groningen

Referenties

1. Verstraete E, Koehorst AM, van Os-Medendorp H. Is patiënt gebaat bij directe inzage in zijn dossier? Evaluatie van het patiëntenportaal in het UMC Utrecht. *Ned Tijdschr Geneeskd*. 2016;160:D325.
2. Zaat EDJ. E-health nog een rommeltje? *Ned Tijdschr Geneeskd*. 2016;160(C3011).
3. Metting EI, Riemersma RA, Kocks JH, Piersma-Wichers MG, Sanderman R, Van Der Molen T. Feasibility and effectiveness of an Asthma/COPD service for primary care: A cross-sectional baseline description and longitudinal results. *npj Prim Care Respir Med*. 2015;25.

Ziektelast van patiënten met COPD in de diverse zorglijnen in Nederland

Frits M.E. Franssen, CIRO, Afdeling voor Ontwikkeling en Educatie, Horn en MUMC, Afdeling Longziekten

Frits M.E. Franssen^{1,2}

¹ CIRO, Afdeling voor Ontwikkeling en Educatie, Horn, Nederland

² Maastricht Universitair Medisch Centrum, Afdeling Longziekten, Maastricht, Nederland

Correspondentie:

Dr. Frits M.E. Franssen, longarts

CIRO

Hornerheide 1

6085 NM Horn

Nederland

Telefoon: +31-475-587600

E-mail: fritsfranssen@ciro-horn.nl

Referenties

1. Vogelmeier CF, Criner GJ, Martinez FJ, Anzueto A, Barnes PJ, Bourbeau J, Celli BR, Chen R, Decramer M, Fabbri LM, Frith P, Halpin DM, Lopez Varela MV, Nishimura M, Roche N, Rodriguez-Roisin R, Sin DD, Singh D, Stockley R, Vestbo J, Wedzicha JA, Agusti A. Global Strategy for the Diagnosis, Management, and Prevention of Chronic Obstructive Lung Disease 2017 Report. GOLD Executive Summary. *Am J Respir Crit Care Med* 2017; 195(5): 557-582.
2. Agusti A, Bel E, Thomas M, Vogelmeier C, Brusselle G, Holgate S, Humbert M, Jones P, Gibson PG, Vestbo J, Beasley R, Pavord ID. Treatable traits: toward precision medicine of chronic airway diseases. *Eur Respir J* 2016; 47(2): 410-419.
3. Smid DE, Spruit MA, Houben-Wilke S, Muris JW, Rohde GG, Wouters EF, Franssen FM. Burden of COPD in patients treated in different care settings in the Netherlands. *Respir Med* 2016; 118: 76-83.
4. Spruit MA, Singh SJ, Garvey C, ZuWallack R, Nici L, Rochester C, Hill K, Holland AE, Lareau SC, Man WD, Pitta F, Sewell L, Raskin J, Bourbeau J, Crouch R, Franssen FM, Casaburi R, Vercoulen JH, Vogiatzis I, Gosselink R, Clini EM, Effing TW, Maltais F, van der Palen J, Troosters T, Janssen DJ, Collins E, Garcia-Aymerich J, Brooks D, Fahy BF, Puhan MA, Hoogendoorn M, Garrod R, Schols AM, Carlin B, Benzo R, Meek P, Morgan M, Rutten-van Molken MP, Ries AL, Make B, Goldstein RS, Dowson CA, Brozek JL, Donner CF, Wouters EF, Rehabilitation AETFoP. An official American Thoracic Society/European Respiratory Society statement: key concepts and advances in pulmonary rehabilitation. *Am J Respir Crit Care Med* 2013; 188(8): e13-64.
5. Wilke S, Smid DE, Spruit MA, Janssen DJ, Muris JW, van der Molen T, van den Akker M, Jones PW, Wouters EFM, Franssen FME. The 2014 Updated GOLD Strategy: A Comparison of the Various Scenarios. *J COPD F* 2014; 1(2): 212-220.